

Metodický list

„Co žije v kompostu?“ – objevování světa rozkladu všemi smysly

Věková skupina: 1. stupeň ZŠ (cca 6–10 let)

Délka aktivity: 15 minut

Forma: interaktivní aktivita u infostánku

Počet dětí: průběžně (ideálně 5–10 dětí najednou)

Cíle aktivity

- Seznámit děti s tím, že bioodpad se v přírodě **rozkládá díky živým organismům**
- Zapojit **čich, zrak i hmat**
- Ukázat, že kompost **není smrad**, ale „voňavá půda“
- Jednoduše vysvětlit, **co žížaly jedí a co ne**
- Podpořit vztah dětí k půdě, přírodě a třídění bioodpadu

Pomůcky

- 2 skleničky z tmavého skla:
  - jedna s **hlínou**
  - jedna s **kompostem**
- Obrázky (nebo živé ukázky) organismů:
  - stínky
  - svinky
  - žížala
  - chvostoskoci
  - štírci
  - plísňe (na obrázku)
- Vermikompostér se žížalami
- Ukázky „krmení“:
  - vhodné: slupky od zeleniny, ovoce, kávová sedlina, čajový sáček, papír, listy, tráva
  - nevhodné: kousek plastu, skla...

Ministerstvo životního prostředí

Tato aktivita je realizována v rámci projektu podpořeného Ministerstvem životního prostředí. Projekt nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

Struktura aktivity (15 minut)

1. Čichací úvod – hlína vs. kompost (3–4 min)

Lektor rozdává dětem skleničky (nebo je nechá kolovat).

Otázky pro děti:

- Jak to voní?
- Co ti ta vůně připomíná?
- Je to příjemné, nebo nepříjemné?
- Která sklenička je podle tebe hlína a která kompost?

Sdílení:

- Kompost často voní „lesem“, „po dešti“, „zahradou“
- Vysvětlení: „Kompost je vlastně jídlo pro půdu.“

2. Kdo pomáhá rozkládat bioodpad? (6–7 min)

Děti hádají, co je na obrázku / ve vzorku.

Lektor se ptá:

- Co myslíte, že to je?
- Kde to žije?
- Je to užitečné, nebo ne?

Následuje krátké vysvětlení (viz níže).

3. Vermikompostér a krmení žížal (4–5 min)

Lektor ukáže vermikompostér.

Otázky:

- Co myslíte, že žížaly jedí?
- Co by jim asi nechutnalo?

Děti vybírají z připravených „odpadků“.

Ministerstvo životního prostředí

Tato aktivita je realizována v rámci projektu podpořeného Ministerstvem životního prostředí. Projekt nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

Shrnutí:

- Žížaly pomáhají měnit bioodpad na kompost
- Ne všechno, co jíme my, je dobré pro žížaly

Krátké popisy organismů (pro lektora)

ŽÍŽALA

Žížala je jeden z nejdůležitějších pomocníků v půdě. Jí zbytky rostlin, listí a bioodpad a mění je na kompost – takové „vitamíny pro půdu“.

Když se žížaly pohybují v zemi, dělají v ní chodbičky. Díky tomu se do půdy dostane vzduch a voda a rostlinám se pak lépe daří.

Bez žížal by byla půda tvrdá a málo úrodná.

 Otázka pro děti:

„Věděli jste, že žížala pomáhá rostlinám růst?“

STÍNKA

Stínky mají rády tmou a vlhko, proto žijí v kompostu, pod kameny nebo pod listím. Jsou to takoví „uklízeči“.

Pomáhají rozkládat staré listí, dřevo a zbytky rostlin. Když se leknou, snaží se rychle schovat.

 Dětem můžeš říct:

„Stínky pomáhají uklízet přírodu.“

SVINKA

Svinky jsou příbuzné stínkům, ale mají jednu zvláštnost – když se bojí, **stočí se do kuličky**.

I ony pomáhají rozkládat listí a bioodpad. Díky nim se zbytky rostlin postupně mění v půdu.

 Otázka pro děti:

„Znáte jiného živočicha, který se umí schovat do kuličky?“

Ministerstvo životního prostředí

Tato aktivita je realizována v rámci projektu podpořeného Ministerstvem životního prostředí. Projekt nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

CHVOSTOSKOK

Chvostoscoci jsou opravdu maličcí – často je ani nevidíme. Žijí v půdě a kompostu. Mají speciální „ocásek“, díky kterému umí **skákat**. Pomáhají rozkládat organické zbytky a udržují půdu zdravou.

 Dětem můžeš říct:
„I když jsou malí, jsou pro půdu strašně důležití.“

ŠTÍREK

Štírci vypadají jako malí štírci, ale nemají jedový trn na zadečku a nejsou nebezpeční. Žijí v půdě a kompostu a loví ještě menší živočichy. Pomáhají tak udržovat rovnováhu – aby se v kompostu něco nepřemnožilo.

 Jednoduché vysvětlení:
„Štírek je takový hlídač pořádku.“

PLÍSNĚ

Plísně nejsou zvířata, ale houby. I tak jsou pro kompost velmi důležité. Rozkládají zbytky jídla a rostlin na úplně malé části, se kterými pak můžou pracovat další živočichové. Bez plísní by se bioodpad rozkládal velmi pomalu.

 Dětem můžeš říct:
„Plísně jsou první krok k tomu, aby vznikl kompost.“

Ministerstvo životního prostředí

Tato aktivita je realizována v rámci projektu podpořeného Ministerstvem životního prostředí. Projekt nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.